

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

5 Quibus modis acquiritur Ius patronatus respectu Ecclesiæ vel beneficij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

Sufficit possessio conferendi.

electionem, & collationem validam esse, etiam si patronus, elector, vel collator reuera ius non habebat, sed illud competebar alteri, modo tempore illius actus fuerit in pacifica possessione iuris illius; ita ut praesumeretur talis. ita expressè habemus de praesentatione quidem, cap. Consultationi, tit. de iure patronatus; de electione vero, cap. Querelam, de electione & electi potest. de collatione, cap. Cum olim, de causa possess. & propriet. Hoc ipso enim quo est in pacifica possessione illius iuris, & passim habetur talis, voluerunt iura actum valere. argumento in L. Barbarius. 7. de officio praetoris.

DUBITATIO IV.

Quid & quotuplex est Ius patronatus.

17 Ius patronatus.

Notandum est, *Ius patronatus* dupliciter accipi in iure. Primò, Pro iure, quod habent patroni in liberos ex manumissione: & sic accipitur lib. 37. 7. de iure patronatus; nec pertinet ad nostrum institutum. Secundò, Accipitur pro iure praesentandi ad beneficium, competens patronis beneficiorum & Ecclesiarum, quod etiam vocatur *Ius aduocationis*, ut patet cap. Quia Clerici, de iure patronatus. hoc modo accipitur in proposito, & à DD. communiter sic definitur: *Ius patronatus est potestas praesentandi instituendum ad beneficium Ecclesiasticum vacans.* Dico *vacans*; quia si non vacet, est irrita praesentatio; ut docent omnes DD & merito; quia est contra bonos mores, utpote praebens occasionem captandae mortis; cap. Nulla, de concess. praebendae.

Quid Ius patron.

18 Patron. Ecclesiasticus.

Est autem hoc Ius duplex; Aliud enim est *Ius patronatus Ecclesiastici*, aliud laici. *Ius patronatus Ecclesiastici* iuxta Couarruiam in qq. pract. c. 3. 6. n. 2. dicitur, non quod Ecclesiasticus possidet; (is enim etiam laicum patronatum possidere potest) sed quod competit alicui ex eo, quod ex bonis Ecclesiasticis Ecclesiam fundauit, vel extruxit, vel dotauit, vel quod habetur ratione Receptoratus Ecclesiae, aut dignitatis Ecclesiasticae; ut si fundasti Ecclesiam, id est, si tribuisti fundum in quo edificata est; si eam extruxisti, vel dotasti, si beneficium pecunia ex bonis Ecclesiasticis percepta erexisti, habes *Ius patronatus Ecclesiastici*, seu patronatum Ecclesiasticum. Item si habes ius praesentandi, quia Decanus, Praepositus, Abbas, vel Episcopus, &c. hoc Ius est patronatus Ecclesiastici; ita Glossa in Clement. 2. de iure patron. & alij.

19 Patronatus laicus.

Ius patronatus laici dicitur, quod competit alicui, quia ex bonis patrimonialibus, seu saecularibus Ecclesiam fundauit, vel construxit, vel dotauit, aut beneficium aliquod erexit, aut quia ab aliquo horum cautam habuit.

20

Norandum Primò, Si patronatus laicus donatione vel testamento, vel alia ratione transferatur in Ecclesiam, Capitulum, vel Monasterium, vel annexatur alicui beneficio, v. g. Decanatu, Praepositura, &c. tunc fieri patronatum Ecclesiasticum, & de illo tamquam de Ecclesiastico iudicandum; ut notauit Couarruias supra, & colligitur ex cap. vnico. §. vltimo, de iure patronatus, in 6.

21

Secundò, Ius illud praesentandi, quod competit confraternitatibus vel sodalitatibus, quae aliquam cappellam vel beneficium collatis symbolis vel aliter instituerunt, esse patronatus laici; quia

ipsi laici sunt, & ex bonis saecularibus instituerunt: unde de illo tamquam de laicorum patronatu iudicandum; quamuis ipsi in quibusdam locis Ecclesia vocentur. vide Couarruiam supra, & Glossam in d. cap. vnico.

DUBITATIO V.

Quibus modis acquiritur Ius patronatus, respectu Ecclesiae vel Beneficij.

Respondeo, Primò acquiritur, si quis Ecclesia construenda fundum concedat. cap. Nobis, de iure patrona. & cap. Quicumque, cap. De terminis. 16. qu. 7. Secundò, Si eam cum consensu Episcopi construat. Tertio, Si eam dote vel beneficium aliquod erigar; colligitur ex ipsdem Canonibus, & ex Concilio Trident. sess. 25. de reform. cap. 9. Quarto, Multiplicatis praesentationibus per tempus, quod memoriam hominum excedat. Ita Concilium Trident. supra. Quintò, Concessione Pontificis, ut si Ecclesia ab initio fuerit libera, nulli patronatu subiecta, & ut melius defendatur ab aliorum iniurijs, Pontifex adoptet illi patronum. hoc modo plerumque Principes seculares videntur consecuti ius patronatus in Ecclesijs cathedralibus & dignitatibus: non enim ipsi vel eorum maiores, omnes illas Ecclesias vel dignitates fundauerunt aut dotarunt: sed pleraque fundata & dotatae sunt vel ex bonis Ecclesiasticis, ut ex decimis & fructibus bonorum iam ante Ecclesiam donatorum, vel ex symbolis & elemosynis fidelium, vel ex opulentiorum hominum patrimonijs, qui se suaque omnia Ecclesiae vel Monasterio consecrabant. unde illae Ecclesiae dignitates ab initio erant liberae, nulli patrono subiectae. Similiter beneficia pleraque libera erant; nam ex bonis communibus Ecclesiae erecta sunt. Itaque tunc Praelati non nominabantur à Principibus, sed eligebantur, vel à clero simul & populo, ut primis saeculis fieri consueuerat; vel à clero solo, ut medijs saeculis factitatum fuit. Tandem posterioribus saeculis, partim usurpatione, partim Pontificum concessione hoc ius nominandi plerisque locis obtentum est à Principibus, politicae administrationis intuitu; qua in re concedenda vel permitienda Pontifices se faciliores praebuerunt; quod sperant Ecclesias per eos diligentius fore defendendas.

Notandum Primò, Concilium Trident. circa huius iuris acquisitionem, possessionem & alienationem, multa constituisse: sessione enim 14. cap. 12. statuit, ut nemo cuiusvis dignitatis, Ecclesiasticae vel saecularis, quacumque ratione, nisi Ecclesiam, beneficium, aut cappellam de nouo fundauerit & construxerit; seu iam erectam, (quae tamen sine sufficienti dote fuerit) de suis proprijs & patrimonialibus bonis competenter dotauerit, *Ius patronatus imperare aut obtinere possit, & ut institutio referretur Episcopo.* haec tamen intelligenda sunt in futurum: similiter & caput sequens. sess. verò 25. cap. 9. de reformatione, dat Episcopis potestatem examinandi patronorum titulos, & abrogat multorum iura, quae iuxta formam ibi praescriptam probata non fuerint. Item dat eisdem potestatem examinandi praesentatos, siue ab ipsis instituendi sint in beneficijs, siue ab inferiore. Denique vetat *Ius patronatus*

22 Quinque modi acquirendi patronatus.

23 Ius patronatus Principum.

24 Conc. Trident. de iure patronorum.

Examinandi patronorum titulos, & abrogat multorum iura, quae iuxta formam ibi praescriptam probata non fuerint.

natus vendi, sub pœna excommunicationis & interdictionis ferenda; & sub pœna amissionis illius iuris ipso facto incurrenda. puto tamē in hac amissione expectandam esse sententiam iudicis, neque ante hanc teneri quemquam se hoc iure spoliare, iuxta ea quæ dicta sunt supra cap. 29. dubit. 8. de quo plura 1. 2. q. 96. art. 4. Est tamen simonia, vendere illud ius per se; aut propter illud vendere plura bona, quibus annexum est; quia est res spiritualis, vt infra dicitur c. 35. dub. 2.

25 Notandum est, quando plures concurrunt ad donationem fundi, vel dotacionem Ecclesiæ vel beneficij, omnes fore patronos, ac proinde omnes debere præsentacionem facere; vt colligitur ex Canonibus supra. quomodo autem id heri debeat, dicitur dubit. 8.

DUBITATIO VI.

Intra quantum temporis teneatur patronus præsentare, beneficio vacante.

26 *Quatuor menses.* *Sex menses.* **R**espondeo Primò, Si patronatus sit laicus, patronus intra quatuor menses à vacatione beneficij vel Ecclesiæ tenetur præsentacionem facere: si autem sit Ecclesiasticus, intra sex. Ita habetur cap. vnico, de Iure patronatus, in 6. spectanda enim est conditio patronatus, siue Ecclesiasticus an laicus. porro etiam Ecclesiasticus est censendus, quando à laico Ecclesiæ est datus, vt supra n. 20. dictum est.

Secundò, Si patronatus partim sit laicus, (id est, laico iure competens) partim Ecclesiasticus (vt sæpè fit, quando duo sunt patroni, quorum alter est laicus, alter Capitulum, Decanus, vel Pastor) tunc laicus propter societatem Ecclesiasticam, habebit sex menses, vt docent Ioannes Andreas & Archidiaconus in d. cap. vnico; hoc enim priuilegium ei conceditur ob communionem cum Ecclesiastico, sicut qui habet rem communem cum pupillo, particeps est priuilegij pupilli, quo res illa non potest præscribi. L. Si communem. 7. Quemadmodum seruicus amittatur.

27 Tertiò, Si intra tempus constitutum scientes non præsentauerint, in Episcopi potestate est conferre beneficium cui voluerit, cap. Quoniam, de Iure patronatus; vbi Panormitanus & alij; quamuis id contingat ex eo quòd patroni de iure patronatus inter se contendant, vt ibidem notat Panorm. nam cap. illud generatim loquitur, quod idè constitutum est, ne Ecclesia diu ministris careat; quod propter patronorum lites fieri par non est. Secus est quando electio extrahitur propter contentionem super iure eligendi: quia electio est maioris momenti & magis necessaria ad bonam collationem. vide Siluestrum v. Ius patronatus, q. 5. patronis tamen vacationem beneficij ignorantibus non currit hoc tempus, sed incipit à tempore scientiæ. cap. Quia, in fine, de concess. præbendæ.

DUBITATIO VII.

Qualem teneatur patronus præsentare.

Respondeo Primò, Non potest seipsum præsentare, vt colligitur ex cap. Per nostras, de Iure Patronatus: Episcopus tamen posset ipsi motu proprio conferre beneficium; modò ipse consentiat, vt patet ex c. citato. potest etiam pater præsentare filium, si idoneus sit. Secundò, Teneatur præsentare idoneum. quòd si ineptum præsentet, si quidem sit patronus laicus, iubendus est alium præsentare, qui beneficio sit dignus: si autem sit Ecclesiasticus, vel Monasterium, vel Capitulum, priuatus est ea vice iure præsentandi, & collator liberè potest conferre, vt docet Glossa in cap. Cum vos, v. Minus idoneæ, de officio ordin. citans cap. Cum in cunctis 7. de elect. Sed cõtrarium est valdè probabile. quia cap. Cum in cunctis, solum loquitur de electoribus, & quidem Episcopi. vnde cum sit constitutio pœnalis, non debet extendi ad patronos, maximè in alijs beneficijs. qua parte autem punit Episcopum facientem contra dispositionem illius cap. continet pœnam ferendam. vnde puto patronum non esse ipso Iure priuatum ea vice, sed priuandum. quod etiam insinuat Glossa supra, quando patronus est persona aliqua singularis, non Collegium. sed quidquid sit de patrono Ecclesiastico, laicus tamen non priuatur, quia laici non tenentur ita cognoscere qui sint digni & idonei, sicut Ecclesiastici. Tertiò, Præsentato digno, Episcopus tenetur conferre, & potest compelli, cap. Pastoralia 29. de Iure patronatus.

30 Episcopus tenetur insistere præsentati si est dignus.

DUBITATIO VIII.

Si multi præsententur, quisnam ex illis sit instituentus.

Respondeo Primò, Si patronus, qui antè præsentauit Petrum, postea præsentet Ioannem, velitque hunc præferri; tunc, si quidem patronatus sit laicus, in arbitrio Prælati erit instituire vtrum maluerit. patet ex cap. Cum autem 24. de Iure patronatus: quando enim patronatus est laicus, præsentatio secunda non reddit irritam primam, nec contrà. Quòd si patronatus sit Ecclesiasticus, tunc qui prior est tempore, potior est Iure; vt habetur dicto cap. vnde prior præsentatus, est instituentus.

31 Vt præferendus.

Secundò, Si vnus idemque sit præsentatus à patrono laico & Ecclesiastico, non potest laicus præsentare secundum, sed collatio debet fieri priori; quia hic à duobus est præsentatus. Panorm. in d. cap. Cum autem. Nec refert quòd secundus sit magis idoneus, quia sufficit priorem esse verè idoneum; modò beneficium non habeat curam animarum, vt docet Panorm. supra. Crediderim tamen, si secundus sit notabiliter magis idoneus, posse huic conferri, omisso priore: quod tenet Ioannes Andreas in d. cap. Cum autem. Prælati enim huic fauere potest, tum ob præsentacionem laici, qui mutare potest, tum ob maiorem aptitudinem, quæ maximè in beneficiorum collatione est spectanda.

32 An secundus possit præsentari.